

ป่าชายเลน
มีประโยชน์ต่อระบบนิเวศ
ของพื้นที่ชายฝั่งทะเลและอ่าวไทย
แต่ปัจจุบันป่าชายเลนของประเทศไทย
เรากำลังถูกบุกรุก และถูกทำลายลงไปโดยผู้แสวงหา
ผลประโยชน์ส่วนตน โดยเฉพาะต้นโกงกางเป็นไม้ชายเลนที่
แปลกและขยายพันธุ์ค่อนข้างยากเพราะต้องอาศัยระบบน้ำ
ขึ้นน้ำลงในการเติบโตด้วย จึงขอให้ส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้องคือ กรมป่าไม้ กรมประมง
กรมชลประทาน และกรมอุทกศาสตร์
ร่วมกันหาพื้นที่ที่เหมาะสมใน
การทดลองขยายพันธุ์โกงกาง
และปลูกสร้างป่าชายเลน
กันต่อไป

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2534

พระราชเสาวนีย์

ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

วันที่ 11 สิงหาคม 2543

....ข้าพเจ้านี้เพิ่งทราบ คือ เรื่องความสำคัญของป่าไม้ชายเลนซึ่งโดนทำลายมากมายในประเทศไทย ไม่เหมือนประเทศมาเลเซีย ไม่เหมือนประเทศเวียดนาม ที่เขายังรักษาป่าไม้ชายเลนไว้ได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านอธิบายให้ข้าพเจ้าฟังว่าป่าไม้ชายเลนก็คือ ที่ที่เพาะพันธุ์ปลา ปลาจะมาวางไข่ ปลาตัวเล็กตัวน้อยจะอาศัยป่าไม้ชายเลนเป็นที่อาศัยแล้วจนกว่าจะเติบโตแข็งแรงออกไป เรียนที่ทะเลเล็กที่ละน้อย เวลาอยู่ใกล้พระองค์ แล้วก็พยายามไปอธิบายให้ชาวบ้านเขา อย่างที่กระบี้อข้าพเจ้าก็ไปขอกับชาวกระบี้อว่าป่าไม้ชายเลนอันนี้อะยาทำลาย ขอให้ข้าพเจ้าเถอะ ขอให้เป็นป่าไม้ชายเลนอย่างเดิม เพื่อความยั่งยืนของประเทศไทยเอง.....

พระราชดำริ

ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

วันที่ 11 สิงหาคม 2544

....พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสอนข้าพเจ้าว่า ป่าไม้ชายเลนนี้สำคัญที่สุดเพราะว่าเป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เพราะพวกเราก็รับประทานปลา แล้วก็กินปู กุ้ง กุ้งก้ามกราม เพราะฉะนั้นป่าชายเลนนี้สำคัญในการที่จะรักษาเอาไว้ เพื่อรักษาพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง ปู ปลา ให้มีมากเหมือนแต่ก่อน ขณะนี้ป่าชายเลนถูกทำลายมากมายตายกอง เราน่าจะสอนลูกหลานเราให้รู้ถึงคุณค่าของป่าชายเลนที่มีประโยชน์ต่อคนไทยทุกคนในแผ่นดินนี้ด้วย....ข้าพเจ้าก็ขอท่านทั้งหลายช่วยข้าพเจ้าดูแล อธิบายให้ทราบว่าเป็นที่น้ำที่เพิ่มขึ้น ป่าชายเลนก็คือที่เราจะมีปลา มีพันธุ์ปลา พันธุ์กุ้ง พันธุ์ปู พันธุ์หอย อะไรมากอย่างเดิม เราควรที่จะตั้งใจมั่นร่วมกันว่าพวกเราจะรักและทะนุถนอมเมืองไทยของเราไว้ก่อนที่จะสายเกินไป ก่อนที่จะอะไรต่ออะไรจะหมด.....

พระราชดำริ

ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

วันที่ 11 สิงหาคม 2546

....พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสอนข้าพเจ้าเสมอว่าป่าชายเลนให้ช่วยกันระวังรักษา เพราะว่าป่าชายเลนนี้เหมือนสถานอนุบาลของสัตว์น้ำเล็กๆ ตอนที่เขายังเล็กๆ เขาไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ การที่มีป่าชายเลนก็ทำให้เขาเลี้ยงตัวได้และรอดชีวิตเป็นปลาใหญ่ขึ้นมาเป็นกุ้งใหญ่ปูใหญ่เจริญเติบโตแล้วก็ไปเป็นอาหารของมนุษย์ต่อไป แต่ถ้าไม่มีป่าชายเลนแล้วพันธุ์ปลาพันธุ์กุ้งพันธุ์ปูก็จะค่อยๆ สูญไปก็เท่ากับเป็นสถานอนุบาล นี่เป็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสอนข้าพเจ้าไว้ ก็เลยตั้งหน้าตั้งตาสนับสนุนป่าชายเลน.....

ย่ำชดยเลน

ของไต่ยดี

มีคุณค่า

สิริ๕๕๕

รหัสโครงการ: RDG 4330027

ชื่อโครงการ: การจัดการสวนป่าชายเลนแบบผสมผสานเพื่อการพัฒนาทรัพยากร
และสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลของประเทศไทย

ชื่อนักวิจัย:

ศาสตราจารย์ ดร. สนิท อักษรแก้ว
รองศาสตราจารย์ ภูมิธวัชรัตน์ ปภาวสิทธิ์
รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา วัฒนยากร
รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวภา อังสุภานิช
รองศาสตราจารย์ สุนันทา สุวรรณเฒ่า
อาจารย์อิชฌิมิก ทิวาพรพาทมนต์

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

e-mail address: fforsna@ku.ac.th

ระยะเวลาโครงการ: กรกฎาคม 2543-กรกฎาคม 2546

การจัดการสวนป่าชายเลนแบบผสมผสานเพื่อการพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลของประเทศไทยเป็นการศึกษาวิจัยในลักษณะบูรณาการเพื่อนำผลการวิจัยซึ่งแบ่งเป็นงานวิจัยย่อยรวม 47 เรื่อง มาใช้ในการปฏิบัติเพื่อการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนแบบยั่งยืน การศึกษาวิจัยเน้นใน 4 เรื่องหลักคือด้านป่าไม้ ด้านสิ่งแวดล้อมด้านทรัพยากรประมงและด้านสังคมเศรษฐกิจ ตามลำดับ ด้านป่าไม้ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้วัสดุเพาะฝักและเมล็ดไม้ป่าชายเลน การศึกษาเลือกพันธุ์ไม้ป่าชายเลนที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่ลักษณะต่างกัน อาทิ ดินเลนงอกใหม่ นาุ้งร้าง พื้นที่ผ่านการทำเหมืองแร่ และพื้นที่ที่ถูกกัดโดยเฉาะพื้นที่น้ำท่วมขัง นอกจากนี้ยังดำเนินการศึกษาวิจัยการใช้ประโยชน์ด้านพืชผักและสมุนไพรจากพรรณไม้ในป่าชายเลนอีกด้วย

การศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมได้เน้นถึงบทบาทของสวนป่าชายเลนในการรักษาสมดุลของธาตุอาหารและความอุดมสมบูรณ์ของน้ำทะเลชายฝั่งโดยเน้นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสารอาหารในดินตะกอนและปลักซระหว่างดินและน้ำทะเล สถานภาพและการแลกเปลี่ยนสารอาหารตลอดจนปริมาณโลหะหนักในดินตะกอน การศึกษาวิจัยด้านทรัพยากรประมงมุ่งเน้นการประเมินผลของการปลูกป่าชายเลนต่อการฟื้นฟูทรัพยากรประมงทั้งความหลากหลายชนิดและผลผลิตของแพลงก์ตอน สัตว์ทะเลหน้าดินและประชากรปลา พร้อมกับได้ทำการศึกษาพลวัตรประชากรของสัตว์น้ำที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับป่าชายเลนเช่นกุ้งเคย ปูแสม และปูทะเล เป็นต้น ตลอดจนการศึกษาวิจัยรูปแบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการปลูกป่าชายเลนแบบผสมผสาน สำหรับการศึกษาวิจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจได้เน้นด้านชุมชนป่าชายเลนรวมถึงแรงจูงใจและแนวทางในการฟื้นฟูและพัฒนาป่าชายเลนโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นต้น

การจัดการสวนป่าชายเลนแบบผสมผสานเพื่อการพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลของประเทศไทย บนพื้นฐานการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการวิจัยมาวางแผนในการจัดการเป็นขั้นตอนเริ่มต้นจากการใช้วัสดุเพาะสำหรับฝักและเมล็ดเพื่อให้ได้กล้าไม้ที่มีคุณภาพดีและแข็งแรงพบว่า ฝักพวกไม้โกงกาง ไม้ถั่ว ไม้พังกาหัวสุม ไม้โปรง และไม้แสม ควรเพาะโดยใช้ดินเลนหรือใช้ดินที่ได้จากการขุดลอกบ่อกุ้ง ส่วนเมล็ดไม้ลำพู ลำแพน และไม้ตะบูน ควรเพาะโดยใช้ดินเลนผสมทรายหรือดินบ่อกุ้งผสมทราย นอกจากนี้ต้องพิจารณาเรื่องปัจจัยสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะความเค็มของน้ำ พันธุ์ไม้ที่เหมาะสมสำหรับปลูกในพื้นที่สภาพต่างกันพบว่าพื้นที่ดินเลนงอกใหม่ควรปลูกไม้โกงกางใบใหญ่ และโกงกางใบเล็ก พื้นที่นาุ้งร้างควรปลูกไม้โกงกางใบเล็กและไม้แสม ซึ่งอาจจะปลูกชนิดเดียวหรือปลูกผสม พื้นที่ผ่านการทำเหมืองแร่ควรปลูกผสมไม้โกงกางใบเล็ก โกงกางใบใหญ่ แสม และลำพูทะเล ส่วนในพื้นที่ที่ถูกกัดน้ำท่วมขังควรปลูกโดยใช้กล้าไม้ที่มีความสูงเกิน 1 เมตร และใช้พันธุ์ไม้ที่ขอบขึ้นตามสภาพระดับความเค็มที่เหมาะสม พืชในป่าชายเลนจากการตรวจสอบคุณค่าทางด้านอาหารและการตรวจสอบทางเภสัชวิทยาพบว่า สามารถใช้ทำเป็นผักพื้นบ้านและพืชสมุนไพร

and over 1 meter in height seedlings were recommended. The survey of mangrove species revealed the nutritional and medical values which could be further developed for utilization.

The research findings supported the roles of mangrove plantations in supporting coastal fertility in the Pak Phanang Bay, Nakhon Si Thammarat Province. In general, the system appeared to denitrify in excess of fixing nitrogen and to be net heterotrophic in the wet season. In the dry season, the Pak Phanang Bay is a net autotrophic system. In the dry season, nitrogen is the limiting nutrient in supporting phytoplankton growth whereas phosphorus is limiting in the wet season. Selected heavy metals in sediment from Pak Phanang Bay were also monitored. The results revealed the higher metal contamination in the present time compared to the past. Mangrove plantations can improve soil properties in abandoned shrimp ponds.

Mangrove plantations in the Pak Phanang Bay have developed more than 10 years olds similar to the natural mangrove forests. The primary production study indicated the mesotrophic status of Pak Phanang mangrove plantations but the eutrophic nature of Pak Phanang estuary. Nanophytoplankton is the major contribution to the productivity. The composition of macrobenthos in Pak Phanang mangrove forests and in the estuary reflected those of the disturbed forests. The results revealed low dissolved oxygen concentrations in certain areas due to human activities and the dense tree canopy in the mangrove plantations. These hypoxia conditions are not suitable habitats for benthos. The low diversity of fishes recorded in the mangrove plantations in Pak Phanang Bay. Large carnivorous fishes dominated the area. The ratio of carnivorous fishes in the higher trophic levels increased with the mangrove plantation age. The fishery biology of selected target species, mud crabs and grass crabs, as related to the mangrove forests, showed the declining population due to fishing pressures. Fishery regulation during the spawning period and nursery area should be considered. Multispecies mangrove plantations should be encouraged due to the enhancement of fishery recovery. Biological productions in the silvo-fishery plan in traditional shrimp ponds proved cost effective and sustained in terms of self-sufficiency economy. Population abundance of planktonic shrimps *Acetes sibogae* was closely related to the mangrove forest conditions. Effective fishing gears posed as important risks to the declining populations.

Most local villagers along the coastline of Thailand are fully aware and willing to participate in the mangrove conservation and restoration programs. Degrees of awareness and participations were related to the local occupations and the size of the remaining mangrove forests in the area. Most local villagers also expressed their wishes in mangrove restoration expanding the mangrove and fishery fertility. It is evidenced that mangrove degradations had threatened the community well-being and quality of life.

Apart from the applications of the knowledge-based researches into the integrated mangrove management plan, human resources had significant impact on the success of the program. The integrated mangrove management plan suggested the community-based management and the participation of all stakeholders, such as community, private sectors, governmental and non-governmental plan should bring community awareness as well as cooperative movement from one generation to another. Another key factor to achieve sustainable mangrove management is the evaluation of the success of the mangrove management program. Water quality, coastal fertility, assessment of fishery resources, the food web complexity as well as the well-being and quality of life in local communities were proposed as the indices of sustainable mangrove management.

Key words: Management/Mangrove plantation/Coastal resources/Environment/Community

ป้าชายเลนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งของระบบนิเวศชายฝั่งทะเล เป็นอาณาจักรของสรรพสิ่งที่มีชีวิต ทั้งพืชและสัตว์ รวมถึงสัตว์น้ำและสัตว์บกนานาชนิด ป้าชายเลนให้ผลประโยชน์แก่มวลมนุษย์นานับประการทั้งด้าน พลังงานและไม้ใช้สอยอีกทั้งเป็นแหล่งผลิตอาหารโปรตีน ที่สำคัญคือกุ้ง หอย ปู และปลานานาชนิด ป้าชายเลนเป็นที่ วางไข่ แหล่งอาหาร แหล่งอนุบาลตัวอ่อน และแหล่งที่อยู่อาศัยเพื่อการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำเศรษฐกิจเหล่านี้ นอกจากนี้ป้าชายเลนยังช่วยป้องกันภัยธรรมชาติ โดยเป็นเสมือนเกราะกำบังและลดความรุนแรงของคลื่นลมชายฝั่ง ช่วยเพิ่มความบริสุทธิ์ของอากาศ ช่วยดักตะกอน สิ่งปฏิกูล และสารพิษต่างๆ มิให้ไหลลงสู่ทะเลในบริเวณชายฝั่ง และในทะเลซึ่งจะ ส่งผลไปสู่การทำลายสัตว์น้ำนานาชนิดรวมถึงระบบนิเวศใกล้เคียง อาทิ หญ้าทะเล และปะการัง ในชั้นต่อไป

ปัจจุบันมีปัญหาหลายประการก่อให้เกิดการทำลายพื้นที่ป้าชายเลนและส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศเสื่อมโทรมและ ขาดความสมดุล ผลประโยชน์ที่ได้รับจากป้าชายเลนลดลงเป็นลำดับ ป้าชายเลนที่มีอยู่ประมาณ 1.04 ล้านไร่ ใน ปัจจุบันไม่สามารถจะสร้างความอุดมสมบูรณ์และความสมดุลให้เกิดขึ้นในระบบนิเวศชายฝั่งทะเลได้ แนวทางที่ดีที่สุดใน การอนุรักษ์และเพิ่มพื้นที่ป้าชายเลนก็คือการปลูกป้าชายเลนขึ้นมาทดแทนพื้นที่ที่สูญหายไป พื้นที่ชายฝั่งทะเลที่มี ตักยภาพในการปลูกป้าชายเลนขึ้นมาใหม่นั้นมีขนาดใหญ่มากกว้างขวางในหลายสภาพ แต่ความสำเร็จในการปลูกป้าชาย เลนจะประสบผลอย่างเป็นรูปธรรมได้นั้นจะต้องอาศัยความรู้พื้นฐานในหลายๆ ด้านประกอบเพื่อการดำเนินการ แต่ ก็ต้องยอมรับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากสภาพสิ่งแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงไปมากความรู้พื้นฐานในการปลูกป้า ชายเลนในหลายด้านยังไม่สมบูรณ์ซึ่งจะต้องดำเนินการวิจัยต่อไป

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของป้าชายเลนของชาติและประสงค์ จะให้มีพื้นที่ป้าชายเลนเพิ่มขึ้น และสามารถเอื้ออำนวยผลประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืนสืบไป จึงได้ สนับสนุนให้มีการดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการสวนป้าชายเลนแบบผสมผสานเพื่อพัฒนาทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลของประเทศไทย” โดยมีระยะเวลาดำเนินการของโครงการวิจัย 3 ปี ตั้งแต่ เดือน กรกฎาคม ปี พ.ศ. 2543 ถึง กรกฎาคม ปี พ.ศ. 2546 การวิจัยได้ดำเนินการในลักษณะ “การวิจัยสหวิทยาการ” รวมถึงการวิจัยด้านความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีของการปลูกป้าชายเลน การวิจัยเพื่อใช้ประโยชน์ ด้านสมุนไพรและยาจากพืชป้าชายเลน การวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการปลูกป้าชายเลนกับการฟื้นฟูทรัพยากร ประมงและการผสมผสานการปลูกป้าชายเลนกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนี้มีการวิจัยโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการมีส่วนร่วมและความต้องการในการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงของชุมชนรวมทั้งกิจกรรมของชุมชน กับ การปลูกป้าชายเลนเป็นต้น

การวิจัยเรื่องนี้ได้ดำเนินการเป็นผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์อย่างดี ผลการวิจัยมีความหลากหลายสาขาและ นำมาบูรณาการอย่างมีระบบพร้อมได้จัดทำ “รูปแบบและแนวทางการปลูกป้าชายเลนและการจัดการแบบผสม ผสานสวนป้าชายเลนกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อการอนุรักษ์และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมป้าชายเลน” เพื่อ เอื้ออำนวยประโยชน์ด้านพลังงานและอาหารในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนชายฝั่งทะเลและต่อส่วนรวม ของประเทศอย่างยั่งยืน และท้ายสุดผลงานวิจัยเรื่องนี้จะ เป็นประโยชน์อย่างมากต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบต่อ ทรัพยากรป้าชายเลนและชายฝั่งโดยตรงต่อหน่วยงานเอกชนที่สนับสนุน ตลอดจนชุมชนและผู้สนใจทุกระดับจะได้นำ ไปประยุกต์ใช้ในการปลูกฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรป้าชายเลนและชายฝั่งเพื่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพสืบไป

คำปรารภ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างสูงต่อ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณวิจัยและต่อหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ได้สนับสนุนนักวิจัยมาร่วมในการวิจัยครั้งนี้ อาทิ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลดรีม มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยขอนแก่น กรมป่าไม้ กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงราษฎรในพื้นที่ที่ทำการศึกษามาก่อนที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล ความร่วมมืออย่างดีระหว่างหน่วยงานนักวิจัยและราษฎรหลายฝ่ายจึงสามารถทำให้การดำเนินการวิจัยได้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ และอีกครั้งหนึ่งคณะนักวิจัยขอขอบคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

มิถุนายน 2546

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การจัดการสวนป่าชายเลนแบบผสมผสานเพื่อการพัฒนาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลของประเทศไทย

คณะผู้วิจัย

ศาสตราจารย์ ดร.สนิท อักษรแก้ว
รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา วัฒนากร
รองศาสตราจารย์ นิภูธรรัตน์ ปภาวสิทธิ์
รองศาสตราจารย์ สุนันท สุวรรณโณคม
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวภา อังสุภาณิช
ดร. สนใจ หะวานนท์

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

หัวหน้าโครงการ
รองหัวหน้าโครงการ
รองหัวหน้าโครงการ
รองหัวหน้าโครงการ
รองหัวหน้าโครงการ

คณะผู้วิจัยด้านป่าไม้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลดาวัลย์ พวงจิตกร
นายชาติ ไม้จิต
นางสาวอรุณพร พรานไชย
นายสงบ พานิชชาติ
นายวิโรจน์ ธีธนาธร
ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน บุญยะประกฤษ
รองศาสตราจารย์ วิมล ศรีสุข
รองศาสตราจารย์ สุวรรณ ธีระวาทินธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิสุตา สุวิทย์วัฒน์
อาจารย์ เล็ก รุ่งเรืองยิ่งยศ
นางสาววรรณ เกื้อกุลเกียรติ
นางสาววิไลวรรณ ทองใบน้อย
นางสาวอรุณญา จิตวิบูลย์สุข
นางสาวสุดารัตน์ หอมหวาน
นางสาวประพิณศรา สอนเล็ก
นางสาวสิริมา สอนเหล็ก
นายวงศ์สถิตย์ ฉั่วกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.นพรัตน์ บำรุงรักษ์
นางสาวนงลักษณ์ จินดาภรณ์
นางสาวช่อทิพย์ ปุรินทรกุล
นางสาวพิบูล คัยณะพันธ์
นางสาวไชนิยะ ละมะ
รองศาสตราจารย์ ดร.พิพัฒน์ พัฒนาผลไพบุลย์
นางสาวฐานันท์ ประทุมมินทร์
นางสาวศิริวรรณ จิระวัฒนะภินท์
อาจารย์อนุช แก้ววงศ์

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Harry H. S. Fong
John M. Pezzuto
Jerry Kosmeder

University of Illinois at Chicago
University of Illinois at Chicago
University of Illinois at Chicago

คณะผู้วิจัยด้านสิ่งแวดล้อม

อาจารย์ ดร. กนกพร บุญส่ง
อาจารย์ สุริยพันธ์ สารมุล
อาจารย์โชคชัย ชะชูศรี
นางสาวนิตยาพร ตันมณี

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะผู้วิจัยด้านประมง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉราภรณ์ เปี่ยมสมบูรณ์
อาจารย์อิชฌนิกา ศิวายพรหมณ์
นายเอกพล อ่วมนุษ
นายบัณฑิต ลิขิตทกสมิต
นายพรเทพ พรรณรักษ์
นางสาวนิรุชา มงคลแสงสุรีย์
นายนิพัทธ์ สัมกลีบ
นางสาวณัฐฐนิช สุนสวัสดิ์
นางสาวกรองแก้ว สุอำพัน
นางสาวสุพิชญา วงศ์ชินวิทย์
นางสาวกรอร วงษ์กัณฑ์
นายคัมภีร์ ผาติเสนะ
นายชาติรี ฤทธิทอง
นางสาวปิยะรัตน์ แซ่ชี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารุณี เขียววาริสังจะ
อาจารย์ อานนท์ อุบลปลั่ง
นายเทพฤทธิ์ พะยิต
นางสาวจุฑามาศ บุญสร้าง
นางสาวจวีรัตน์ พิมพ์แสง
นายวีระชาติ เฟื่องจำรัส
นายณัฐวุฒิ แซ่ว่อง
รองศาสตราจารย์ ดร. พรศิลป์ ผลพันธ์
อาจารย์ ดร. เพ็ญใจ สมพงษ์ชัยกุล
นางสาววารภรณ์ เรืองรัตน์
นางวลัยพร จิวสุวรรณ
อาจารย์ ชาญยุทธ สุดทองคง
อาจารย์ ประเสริฐ ทองหนูนัย
อาจารย์วรพร ธารงกูร
นางสาวปาวินา สบเหมาะ
นายวัฒนา ศรีจุมพล
ดร. อภิชาติ เต็มวิชชากร
นางจุฑามาศ จิวลักษณ์
นายไพโรจน์ สิริมนตาภรณ์
อาจารย์วันวิภาห์ วิจิตรคุณ
อาจารย์ลำไย หงส์สิงห์

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตราง จังหวัดตราง
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตราง จังหวัดตราง
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตราง จังหวัดตราง
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตราง จังหวัดตราง
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตราง จังหวัดตราง
กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง, สงขลา
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะผู้วิจัยด้านสังคมเศรษฐกิจ

นางสาวศิริวรรณ ศิริบุญ

นางสาวบุศริน บางแก้ว

นางสาวชเนตติ มีสินทางกูร

นางสาวรัชนีกร คชานูบาล

อาจารย์นันทนา เลิศประสพสุข

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์